
Finansieringsplan för hållbar regional utveckling

Fastställd av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2024-05-30
Gäller 2022-2027
Ärendenr RS 2021/450
Version [2.0]

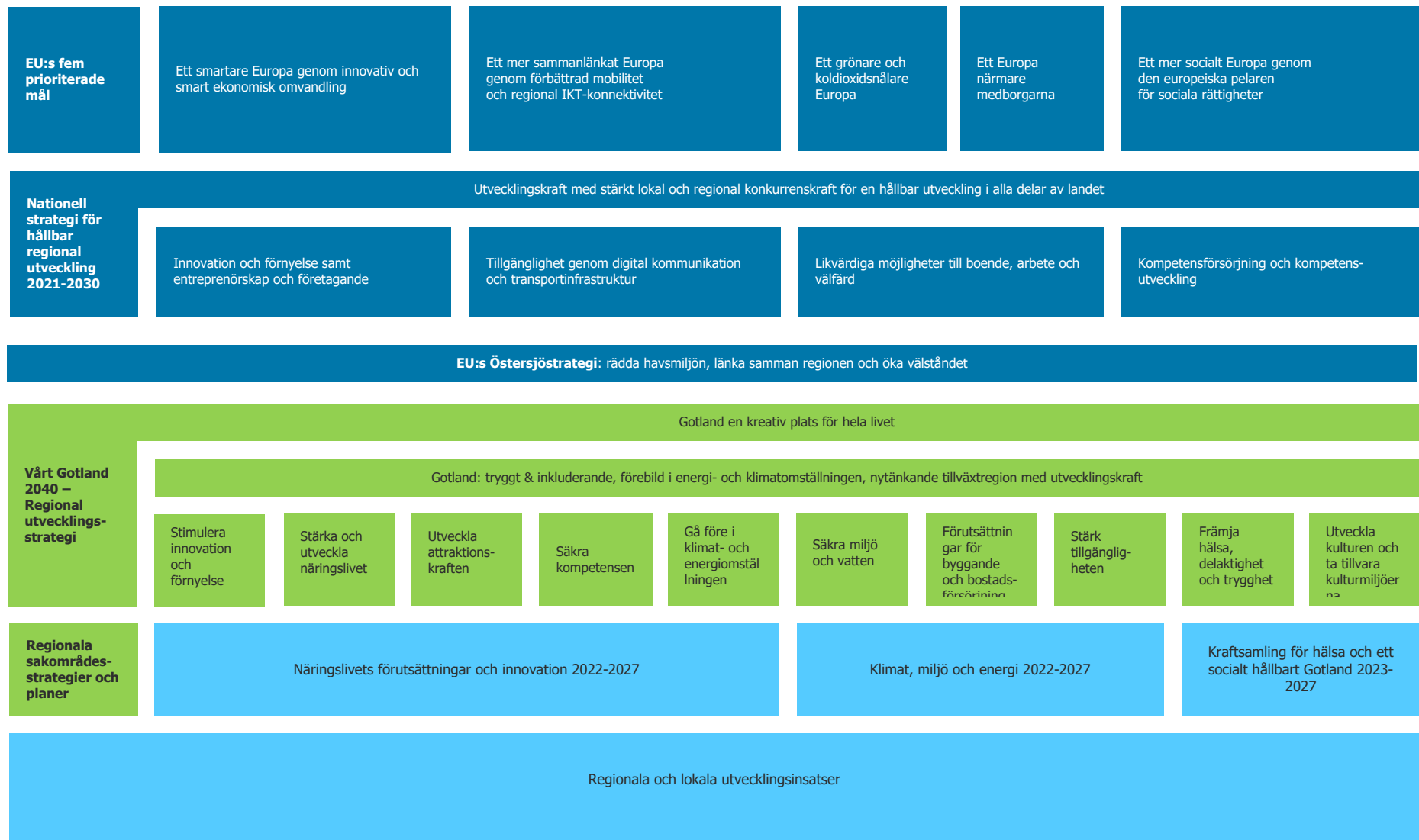
Innehåll

Finansieringsplan för hållbar regional utveckling	1
1. Inledning	3
1.1 Syfte och målgrupp.....	3
1.2 Strategisk inriktning.....	3
2. Finansieringskällor för regional utveckling	4
2.1 Kompensatoriska medel.....	4
2.1.1 Projektmedel.....	4
2.1.2 Företagsstöd.....	5
2.1.3 Stöd till kommersiell service.....	5
2.2 Konkurrensutsatt finansiering.....	7
2.2.1 Europeiska struktur- och investeringsfonder.....	7
3. Arbetssätt och organisering	9
3.1 Proaktivt arbete.....	9
3.2 Projektutveckling.....	10
3.3 Handläggning och samordning.....	11
3.4 Uppföljning, utvärdering och lärande.....	11
4. Bedömnings- och urvalskriterier	12
5. Fördelning av anslag 1:1	13
6. Ansvarig för dokumentet	14
7. Revidering och uppföljning av finansieringsplanen	14

De globala målen i Agenda 2030

1. Inledning

Regionstyrelsen har ett uppdrag att fullgöra Region Gotlands ansvar för regional utveckling enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Regionstyrelsens verkställande av grunduppdraget utifrån gällande lagar, förordningar och regelverk ska bidra till måluppfyllelse av den regionala utvecklingsstrategin, Vårt Gotland 2040 (RUS).

Den nationella ambitionen och långsiktiga inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken uttrycks i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030¹ och tillämpliga författningar. Strategin är vägledande för inriktningen av regionernas regionala utvecklingsstrategier och styrande för vad de statliga medlen för regionalt utvecklingsarbete får användas till. Regionernas arbete styrs även via regeringens årliga villkorsbeslut till regionerna samt genom särskilda erbjudanden.

Enligt förordningen (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete ska den som har ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin, besluta om vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete samt att följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultatet av det regionala utvecklingsarbetet.

Statliga medel för regionala utvecklingsåtgärder är resurser som ska bidra till att uppnå målen för den regionala utvecklingspolitiken. Vårt Gotland 2040 – regional utvecklingsstrategi för Gotland som har antagits som länets regionala utvecklingsstrategi i överensstämmelse med lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. De regionala besluten om anslag 1:1 utgår från den regionala utvecklingsstrategin och dess förankring i den nationella strategin som styrmedel av anslaget.

1.1 Syfte och målgrupp

Syftet med en finansieringsplan är att skapa en styrning och prioritering av tillgängliga utvecklingsmedel i riktning mot hållbar regional utveckling i enlighet med Vårt Gotland 2040 samt Genomförandeprogram 2021-2027. Finansieringsplanen ska beskriva hur Region Gotland arbetar med regionala utvecklingsåtgärder (anslag 1:1) och mot relevanta nationella och europeiska investeringsfonder. Ett strategiskt användande av medlen är viktigt för Region Gotland eftersom det är begränsade medel som ska användas så att största möjliga nytta kommer Gotland till del. Målgrupp för finansieringsplanen är tjänstemän och politiker som arbetar med regional utveckling på Gotland.

1.2 Strategisk inriktning

Finansieringsplanen ska underlätta ett strategiskt arbete med finansiering av insatser som leder till en hållbar strukturförändring. Finansiering är ett centralt verktyg i arbetet för en hållbar utveckling i linje med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 liksom de genomgående perspektiven för en hållbar utveckling i Vårt Gotland 2040.

Region Gotlands regionala utvecklingsstrategi Vårt Gotland 2040 beskriver vilka mål och vilken inriktning utifrån Gotlands förutsättningar som ska prioriteras. De tre övergripande målen är:

- Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla.
- Gotland är en förebild i energi- och klimat omställningen.
- Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.

---

¹ Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030 (Skrivelse 2020/21:133) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

Utvecklingsarbetet med att nå målen görs i samspel med mål på nationell, europeisk och internationell nivå. Vårt Gotland 2040 syftar till bästa möjliga framtid för oss som bor & verkar och alla som besöker Gotland. Regionalt utvecklingsarbete handlar om att skapa positiv förändring i länet. Region Gotland kan med hjälp av de regionala utvecklingsmedlen finansiera insatser som kan möta länets utmaningar och leda till bestående effekter genom innovativa angreppssätt och samhandling. Region Gotland finansierar strukturförändring som på ett hållbart sätt kan göra förflyttningar inom Gotlands övergripande samhällsutmaningar; demografisk utveckling, klimat, miljö & energi, social sammanhållning, globalisering och digitalisering.

Region Gotland har tre områden som är utpekade som styrkeområden i det regionala utvecklingsarbetet. Dessa är besöksnäring, mat & livsmedel och näringslivets energiomställning. I den regionala utvecklingsstrategin finns tolv effektmål som har identifierats för att kunna följa utvecklingen mot de tre övergripande målen för Gotland 2040.

Region Gotland har också tre genomförandeprogram som anger mål fram till 2027 som ska vara till hjälp när prioriteringar ska göras mellan olika ansökningar om regionala utvecklingsmedel. (Klimat, miljö och energi, Näringslivets förutsättningar och innovation, Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland 2023-2027).

2. Finansieringskällor för regional utveckling

Det regionala utvecklingsarbetet finansieras på varierande sätt mellan regionerna. Det finns i huvudsak två olika finansieringskällor att tillgå, där några söks i konkurrens och andra fördelas av staten utifrån territoriella och dynamiska förutsättningar. Generellt syftar dessa medel till att genomföra de regionala utvecklingsstrategierna. Finansieringen utgår framför allt från två källor; statliga anslag och EU-medel. Man skiljer på kompensatoriska och konkurrensutsatt finansiering inom statliga medel.

2.1 Kompensatoriska medel

Det regionala utvecklingsansvaret som staten ålagt regionerna finansieras genom regionala utvecklingsåtgärder, anslag 1:1. Dessa medel är kompensatoriska och fördelas till alla regioner och omfattningen varierar beroende på vilka regionala förutsättningar som föreligger. Beslut om anslagsfinansiering med stöd av anslag 1:1 kan fattas för många olika typer av insatser och fungerar som en hävstång i det regionala utvecklingsarbetet, det vill säga attrahera finansiering och resurser från andra aktörer, såväl privata som offentliga samt som medfinansiering av EU-finansierade projekt.

Regionala utvecklingsåtgärder, anslag 1:1, används till projektmedel, företagsstöd och stöd till kommersiell service. Stöd till kommersiell service beskrivs nedan, men det är undantaget finansieringsplanen då stödet inte avser insatser som bidrar till att uppnå den regionala utvecklingsstrategin, utan enbart handlar om investeringsstöd och driftsstöd till försäljningsställen i glesbygdsområden.

2.1.1 Projektmedel

En del i Region Gotlands uppdrag som regionalt utvecklingsansvarig aktör är att ansvara för medel inom det statliga anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Huvudsyftet med finansieringen är att stärka genomförandet av

den regionala utvecklingspolitiken och finansieringen ska utgå från den regionala utvecklingsstrategin och den nationella strategins prioriteringar.

De medel som regionstyrelsen beslutar om från anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder regleras årligen i regleringsbrevet för anslaget. Projektverksamheten och företagsstöd styrs av förordning och villkorsbeslut för årlig resultatredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet. Regleringsbrevet slår fast att medlen kan användas för projektverksamhet, regionala företagsstöd, stöd till kommersiell service samt uppföljning och utvärdering.

Region Gotland har sedan uppdraget överfördes till Region Gotland 1998 använt större delen av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder till projektmedel. Projekt kan generellt beviljas 50 % av godkänd budget. Om projekt har medfinansiering från de europeiska strukturfonderna kan Region Gotland medfinansiera 60% av godkänd budget.

Användningen av projektmedel regleras av *Förordning om bidrag för projektverksamheten inom den regionala tillväxtpolitiken (2003:596)* och *Förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583)*. Utöver dessa förordningar ska även Region Gotlands Allmänna villkor för bidrag inom den regionala utvecklingspolitiken gälla för de projekt som beviljas medel (RS 2017/1134).

2.1.2 Företagsstöd

Stödet syftar till att möjliggöra långsiktig lönsamhet och hållbar utveckling för små och medelstora företag.² Insatserna ska verka för att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin – Vårt Gotland 2040 och tillhörande genomförandeprogram, med fokus på genomförandeprogram för näringslivets förutsättningar och innovation.³

Regionstyrelsen beslutade 2023 (RS § 101) om inriktning och omfattning av företagsstöd. Från och med 2023-05-01 omfattar Region Gotlands företagsstöd:

- Stöd för innovation
- Stöd för omställning och utveckling
- Stöd för energiomställning
- Regionalt investeringsstöd

Företagsstöd regleras av *Förordning om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag (2015:210)* samt *Förordning om statligt stöd till regionala investeringar (2015:211)*.

2.1.3 Stöd till kommersiell service

Regeringen har beslutat att Tillväxtverket under perioden 2023–2027 årligen ska fördela medel till regionerna för i huvudsak stöd som kan beviljas enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service.⁴

Motsvarande medel har tidigare hanterats inom landsbygdsprogrammets åtgärd 7.4/6B.⁵ Det handlade då om stöd till investeringar i service på landsbygden och specifikt till målgruppen dagligvarubutiker och drivmedelsstationer. Skälen till regeringens beslut att tilldela Tillväxtverket ansvaret för stöd till kommersiell service var i syfte att minska antalet åtgärder och därmed komplexiteten inom den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP), och för att undvika parallella stödformer för kommersiell service.

² RS 2023/485 och RS § 101

³ Näringslivets förutsättningar och innovation (gotland.se)

⁴ Uppdrag att fördela medel till kommersiell service i gles- och landsbygder 2023-2027, Regeringsbeslut 2022-12-22, (N2022/02400)

⁵ Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder, 6 kap. 8-12 §§

Utifrån denna bakgrund ska medlen som tilldelas regionerna enligt detta beslut användas till stödformen investeringsbidrag enligt bestämmelser i *Förordning om särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen för att utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse (2000:284)*.

Region Gotland tilldelas årligen ett beslutsutrymme för stöd till kommersiell service. Beslutsutrymmet bestäms utifrån regleringsbrev för budgetåret avseende anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.⁶ Fördelningen utgår dels från ny butiksstatistik, dels faktiskt utfall av beviljade stöd föregående budgetår.

Stöd till kommersiell service utgörs av särskilt driftstöd och investeringsbidrag.

Särskilt driftstöd

Bestämmelser för driftstödet regleras i förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service. Stödet är ett kompletterande långsiktigt stöd till små dagligvarubutiker i särskilt utsatta glesbygder, där förutsättningarna är begränsade för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till att skapa en god kommersiell.

Det särskilda driftstödet ska lämnas till försäljningsställe med mångsidigt utbud av dagligvaror som är beläget mer än 10 kilometer från annat försäljningsställe med mångsidigt dagligvaruutbud, är öppna på åretruntbasis och har en nettoomsättning för dagligvaror som uppgick till högst 11 miljoner kronor vid senaste årsredovisning.

Dessa begränsningar av stödet innebär att ett stort antal försäljningsställen faller bort som stödbara butiker. I Gotlands fall innebär det att endast ett försäljningsställe är berättigat för att ansöka om särskilt driftstöd. För budgetåret 2024 tilldelas Region Gotland ett beslutsutrymme om 100 000 kr.⁷

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag syftar till att upprätthålla en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Bidraget riktas till försäljningsställen för dagligvaror eller drivmedel som har ett väl utbyggt utbud av grundläggande servicefunktioner, eller till investeringar för att komplettera ett försäljningsställe för dagligvaror eller drivmedel med grundläggande servicefunktioner.

För budgetåret 2024 tilldelas Region Gotland 2,3 miljoner kronor till investeringsbidrag.⁸ Medlen utgör en förstärkning av regionernas möjligheter att bevilja stöd till kommersiell service genom stödformen investeringsbidrag. Region Gotland kan utöver medlen som tilldelas årligen använda regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) för att bevilja investeringsbidrag för kommersiell service. Detta anses dock inte som nödvändigt eftersom få försäljningsställen på Gotland kvalificerar sig för att söka om stödet.

2.1.4 Återkommande finansiella åtaganden

Region Gotland har återkommande finansiella åtaganden till Leader. Finansieringen till Leader Gute utgör medel som är särskilt riktade till landsbygdsutveckling. Leadermetoden

⁶ Enligt regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling (LI2023/03866, 2023-12-20), får Tillväxtverket fördela högst 69 500 000 kr för särskilt driftstöd.

⁷ Tilldelning av beslutsutrymme för Särskilt driftstöd 2024 (1).pdf

⁸ Tilldelning av beslutsutrymme för Investeringsbidrag till kommersiell service 2024 (2).pdf

är en viktig del i Region Gotlands finansieringsverktygslåda, där stora delar av Region Gotlands medel till regionala utvecklingsåtgärder med inriktning landsbygdsutveckling och lokal utvecklingskraft placeras. Leadermetoden är ett värdefullt verktyg för att skapa lokalt engagemang och inflytande. Genom att koppla ihop regional utvecklingsstrategi för Gotland -Vårt Gotland 2040 med Leaders utvecklingsstrategi utnyttjar Gotland sitt unika geografiska läge och nära samverkan mellan den regionala och lokala nivån.

Region Gotland medfinansierar Leader Gute med 33 procent av den totala budgeten för perioden 2023-2027.⁹

2.2 Konkurrensutsatt finansiering

Konkurrensutsatta medel är de medel som regionerna söker i konkurrens med varandra och andra aktörer. Här återfinns finansiering som bland annat riktas mot forskning och innovation, genom utlysningar från Tillväxtverket, Vinnova eller inom ramen för EU:s forskningsprogram Horisont Europa. I alla EU-program krävs offentlig eller privat nationell medfinansiering av projekt. I Sverige är medfinansieringskravet på programnivå oftast lika stort som stödet från EU. I programperioden 2021-2027 har finansieringsandelen minskat i Europeiska regionala utvecklingsfonden från 50% till 40%. I Europeiska sociala fonden blir den EU-finansierade delen också 40%. Andelen EU-medel i Interreg Central Baltic ökar däremot till 80% från 75% i föregående programperiod. Genom att medfinansiera EU-finansierade projekt kommer mer projektmedel Gotland till del.

2.2.1 Europeiska struktur- och investeringsfonder

De Europeiska struktur- och investeringsfonderna är EU:s främsta verktyg för att förverkliga unionens mål och ambitioner i långtidsbudgeten för 2021-2027 och EU:s sammanhållningspolitik. Investeringar ska bidra till en grön omställning, digitalisering, social sammanhållning och innovation. Fonderna delas generellt in i strukturfonder och sektorsprogram.

Strukturfonderna

EU:s strukturfonder syftar till att främja ekonomisk och social sammanhållning mellan olika regioner i medlemsländerna. Fonderna är ett sätt att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan olika områden och främja utveckling inom EU. Det finns flera olika fonder, men de två huvudfonderna är Regionalfonden (ERUF) och Socialfonden plus (ESF+).

De olika fonderna utgår från statistiska territoriella enheter, så kallade NUTS-regioner. Gotland tillhör ett NUTS 2-område som heter Småland och Öarna (tillsammans med länen Jönköping, Kalmar och Kronoberg). Småland och Öarna utgör ett av åtta programområden för regionalfonden och socialfonden plus.

Varje programområde har ett strukturfondspartnerskap. I strukturfondspartnerskapet representeras varje region med politiker och tjänstepersoner. Det är politikerna i strukturfondspartnerskapet som fattar beslut om samtliga projekt i regionalfonden och socialfonden. Tjänstepersonerna i regionerna ansvarar för att genomföra ett regionalt samråd, där relevanta aktörer i länet samlas för att göra ett yttrande till partnerskapet kring

---

⁹ Läs mer om Leader Gute på <https://leadergute.se/>

inkomna ansökningar. Partnerskapet sammanträder fyra gånger per år och det är sedan myndigheterna (Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet) som verkställer beslut.

Region Gotland prioriterar medfinansiering av projekt som erhåller medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) eller Europeiska socialfonden plus (ESF+), under förutsättning att projektet bidrar till att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin och tillhörande genomförandeprogram. Till strukturfonderna räknas bland annat:

Program	Beskrivning
Regionalfonden (ERUF)	Regionalfonden ska bidra till projekt som berör miljö, klimat, energiomställning, företagande, forskning, innovation, allt med målet att främja hållbar utveckling och sysselsättning. Programmet utgår från de två europeiska målen ”Ett konkurrenskraftigare och smartare Europa” och ”Ett grönare Europa”. Projektfinansieringen från regionalfonden är generellt cirka 40% av projektets totala budget. Huvudmålgrupp är små och medelstora företag. Tillväxtverket är ansvarig beredande och verkställande myndighet i Sverige.
Socialfonden plus (ESF+)	Socialfonden plus finansierar projekt som arbetar med kompetensutveckling, sysselsättningsåtgärder och integrationsinsatser. Socialfonden ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning på lång sikt. Huvudmålet är att minska skillnader i välbefinnande och levnadsstandard mellan EU:s medlemsländer. Huvudmålgrupp är individer i sysselsättning och individer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Projektfinansieringen från socialfonden plus är generellt cirka 40% av projektets totala budget. Svenska ESF-rådet är ansvarig beredande och verkställande myndighet i Sverige.
Interreg Central Baltic	Interreg Central Baltic är ett samarbetsprogram för länderna runt mellersta Östersjön och ett av 14 interregionala program inom EU som Sverige deltar i. Programmet är tänkt att utveckla samarbete över nationsgränserna. Programmet omfattar de svenska regionerna: Gotland, Gävleborg, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Västermanland, Östergötland och Örebro samt Åland, delar av Finland, Estland och Lettland. I Central Baltic-programmet 2021-2027 finns fyra tematiska inriktningar och sju insatsområden. Projektpartners ska vara från minst två länder i programområdet. Projektfinansieringen från Central Baltic är 80 %. Region Gotland prioriterar medfinansiering av Central Baltic-projekt under förutsättning att projektet bidrar till att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin och tillhörande genomförandeprogram.

Sektorsprogram

EUs sektorsprogram är en typ av program som fokuserar på specifika sektorer eller områden av samhället. Dessa program är inriktade på att främja samarbete, tillväxt och utveckling inom särskilda områden av politisk betydelse. Till sektorsprogrammen räknas bland annat:

Program	Beskrivning
Horisont Europa	Horisont Europa är ett av de största sektorsprogrammen och fokuserar på forskning och innovation för att öka Europas

	konkurrenskraft. I programmet finns flera olika fokusområden, bland annat klimatförändringar, cancer, smarta städer, friska hav, sjöar och vattendrag, samt hållbart odlande.
LIFE	Programmet stödjer projekt och innovationer inom klimatbegränsning, klimatanpassning, resurseffektivitet, implementering av art- och habitatdirektivet och insatser för att nå EU:s mål för biologisk mångfald.
Erasmus+	Erasmus+ är ett EU-program för internationellt samarbete och utbyte med fokus på utbildning, ungdom och sport. Bidrag kan sökas för att utveckla och stärka kompetens och verksamhet tillsammans med kollegor i länder som också deltar i Erasmus+. Universitets- och högskolerådet förvaltar Erasmus+ i Sverige.
Kreativa Europa	Kreativa Europa är ett EU-program som syftar till att stödja den kulturella och kreativa sektorn i Europa. Programmet ska främja samarbete och kreativitet inom olika områden av kulturell och kreativ verksamhet, inklusive film, media, litteratur, musik, konst och scenkonst. Det finns två huvudsakliga delprogram inom Kreativa Europa, Kultur och Media. Kulturrådet tillsammans med Filminstitutet är Sveriges kontaktkontor för programmet. De ger rådgivning till svenska aktörer som vill ansöka och samverka internationellt.
Digitala Europa	Detta program är inriktat på att stödja digitaliseringen inom EU. Det omfattar investeringar och åtgärder för att främja digital teknik och innovation.

3. Arbetsätt och organisering

Regionstyrelsen arbetar för att regionala utvecklingsmedel skapar största möjliga nytta för en hållbar regional utveckling av Gotland. Detta sker genom att arbeta med utlysningar, projektutveckling, handläggning av ärenden, samordning av pågående projekt, uppföljning, utvärdering och lärande. Finansieringsteamet vid avdelningen för regional utveckling har ansvar för detta arbete.

Utgångspunkten för finansieringsteamets arbete är att säkerställa målstyrning i relation till den regionala utvecklingsstrategin och tillhörande genomförandeprogram. Detta ger förutsättningar att finansiera rätt insatser, följa och utvärdera pågående projekt och uppnådda resultat. Syftet är att skapa en bra balans mellan olika insatser och insatsområden för att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling på Gotland. Höga krav ställs på projektaktörer gällande kvalitet, regional nytta, uppföljning och utvärdering, förvaltning av resultat efter avslutat projekt samt redovisning.

3.1 Proaktivt arbete

Finansieringsteamet arbetar proaktivt med finansiering vilket ger goda möjligheter att styra användningen av medlen i riktning mot beslutade mål och möta Gotlands utmaningar

genom att investera i en hållbar strukturförändring. Detta sker bland annat genom följande aktiviteter:

- Beviljar förstudier för att sondera och utvärdera projektidéer
- Genomför riktade utlysningar inom prioriterade områden med stora behov av utvecklingsinsatser enligt insatsområden i främst genomförandeprogrammen.
- Koordinerar och samverkar med andra lokala finansiärer av utvecklingsinsatser.¹⁰
- Påverkar kommande program och utlysningar genom våra kontakter, nätverk och i samverkan med andra aktörer, både nationellt och inom EU-samarbetet.
- Påverkar kommande utlysningar hos andra finansiärer genom våra kontakter, nätverk och i samverkan med andra aktörer.

3.2 Projektutveckling

Projektkontorets uppdrag är att stötta individer som vill ansöka om regionala utvecklingsåtgärder (anslag 1:1) och extern finansiering. Projektkontoret ger stöd och service i hela processen från idé till projektansökan.¹¹ Nedan följer de mest centrala verktygen som används i verksamheten.

Verktyg	Användning	Status	Kommentar
Projektmodell i Region Gotland	Projektutveckling	Används	Aktuell för projekt där Region Gotland är projektägare.
Handbok för Regionala utvecklings-åtgärder	Projektutveckling	Används (behov av uppdatering)	Vägledning om hur du ansöker om regionala utvecklingsåtgärder (anslag 1:1)
Beskriv din tidiga projektidé	Projektutveckling	Används	Mall som syftar till att kort beskriva en projektidé. Krav inför idémöte med potentiell projektägare.
Problemträd	Projektutveckling	Används	Mall som används för att genomföra en problemanalys, vilket utgör grunden för varje ansökan.
Förändringsteori	Projektutveckling	Används	Mall som används för att kartlägga beståndsdelarna av en ansökan och skapa en logisk koppling mellan behov, aktiviteter, och effekter.
Risakanalys	Projektutveckling	Används	Mall som syftar till att kartlägga eventuella risker i projektet, dess sannolikhet, och hur projektägaren avser att arbeta med åtgärder.
Budgetmall	Projektutveckling	Används	Budgetmall som hjälper projektägaren att skapa en

¹⁰ I nuläget genomförs det genom ett finansieringsnätverk. I nätverket ingår Region Gotland, Länsstyrelsen i Gotlands län och Leader Gute. Finansieringsnätverket träffas flera gånger per år och det primära syftet är att uppdatera varandra om respektive projektportfölj, finansiell status, kommande utlysningar och eventuella behov av koordinering.

¹¹ Arbetsprocessen är beskriven i docpoint.

preliminär budget som visar kostnader och finansiering i projektet.

3.3 Handläggning och samordning

Finansieringsteamets verksamhet som ansvarar för handläggning och samordning består av olika funktioner. Arbetet handlar om att registrera, handlägga och bereda inkomna ansökningar; genomföra utbetalningar till pågående ärenden; arbeta med uppföljning och utvärdering av pågående ärenden; rapportera till politik och nationella myndigheter.¹² Nedan följer de mest centrala verktygen som används i verksamheten.

Verktyg	Användning	Status	Kommentar
Nyps 2020	Handläggning	Används	Handläggningssystem som ägs och administreras av Tillväxtverket. I handläggningssystemet finns mallar för ansökan, läges- och slutrapportering.
Nypsbarometern	Analys	Används	Ett enklare analysverktyg som är kopplat till och integrerat i Nyps 2020. Systemet ägs och administreras av Tillväxtverket.
Diver	Analys	Används	Avancerat analysverktyg som är kopplat till Nyps 2020. Systemet ägs och administreras av Tillväxtverket
Riktlinje och handläggarstöd för hållbarhetsintegrering	Bedömning	Under utveckling	Syftar till att fastställa styrande principer för hur hållbarhet integreras i projektansökningar, samt identifiera bedömningsgrunder för att hållbarhetsäkra beslut om finansiering av regionala utvecklingsmedel.
Poängmall för bedömning av ansökningar	Bedömning	Under utveckling	Syftar till att ge stöd och handläggare och kvalitetssäkra bedömningen av ansökningar. Utgår från att bland annat bedöma projektets kvalité, strategisk relevans och hållbarhetsintegrering.
Tjänsteskrivelse	Förslag till beslut	Används	Tjänsteskrivelsen utgör förslag till beslut om stöd. Mallen utgår från Region Gotlands standardmall.

¹² Arbetsprocessen är beskriven i docpoint.

3.4 Uppföljning, utvärdering och lärande

Hållbar utveckling är en utgångspunkt för allt regionalt utvecklingsarbete på Gotland i överensstämmelse med den regionala utvecklingsstrategin – Vårt Gotland 2040. I nuläget arbetar finansieringsteamet löpande med uppföljning av anslaget. Uppföljning av projektportföljen som helhet, liksom uppnådda resultat, sammanställs och redovisas årligen för Regionstyrelsen, vilket är en delmängd i arbetet med att samordna och följa upp regionalt utvecklingsarbete. Därutöver redovisas anslaget kvartalsvis när det gäller bemyndigandet och utgiftsprognos till Tillväxtverket.

Finansieringsteamet har utarbetade processer och system för att följa hur utbetalningar av stöd fortgår, hur stor andel av anslaget som tillfaller olika effektmål i RUS och mål i genomförandeprogram, samt andel utarbetade medel i relation till bemyndigandet. Det saknas dock ett sammanhållet och systematiskt arbete för att arbeta med utvärdering och lärande av de insatser som Region Gotland finansierar med regionala utvecklingsåtgärder, anslag 1:1.

Finansieringsteamet har under 2024 påbörjat ett arbete för att utveckla metoder för att inhämta, synliggöra och analysera resultat och effekter på kort och lång sikt med utgångspunkt i det regionala utvecklingsarbetet som finansieras med 1:1 medel. Det är en del av ett långsiktigt arbete och innebär en tydlig ambitionshöjning.

Syftet med arbetet är att ta fram en uppföljningsmodell som ska kvalitetssäkra uppföljningen, utvärderingen och lärandet av projektfinansiering. I förlängningen ska det leda till att öka lärandet om regional utveckling så att resultat och effekter i slutförda och pågående projekt beaktas och förmedlas i planering av nya insatser som ett kunskapsunderlag; samt att insatser ska ske mer koordinerat och att beslut om ny finansiering kan tas med grund i aktuellt kunskapsunderlag.

Ett särskilt fokus hamnar på att följa upp och vidareutveckla rutiner för hållbarhetssäkring av projektmedel och företagsstöd, samt fördelning av medel utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta är ett viktigt arbete för att nå Regionstyrelsens mål ”Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetsäkrade ska öka årligen och uppgå till 100% år 2027”, samt de nationella krav som ställs kring uppföljning och utvärdering av anslaget och det regionala utvecklingsarbetet. Insamling av data och analys kan bidra till ökad kunskap om nuläget och ge förutsättningar för riktade insatser. I relation till jämställdhet kan det exempelvis innebära att aktivt arbeta för att nå en underrepresenterad grupp bland stödsökande.

4. Bedömnings- och urvalskriterier

Bedömnings- och urvalskriterierna för ansökningar om regionala utvecklingsmedel är centrala faktorer i beslutsprocessen. Urvalsprocessen är inte en fristående process, utan en del av projektmedelshanteringen som helhet. Bedömningen av ansökningar ska ske i två steg:

- En första bedömning säkerställer att projektet lever upp till formulerade krav, grundläggande kriterier och villkor enligt förordning.
- Den andra bedömningen sker utifrån obligatoriska och meriterande urvalskriterier där projekten graderas.

Obligatoriska urvalskriterier

- Ansökan ska inkomma i enlighet med gällande process och fastställda ansökningsomgångar.
- Projektet ska följa Förordning om bidrag för projektverksamheten inom den regionala tillväxtpolitiken (2003:596), Förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583) och Region Gotlands Allmänna villkor för anslag 1:1-projekt.
- Projektet ska bidra till att uppfylla minst ett effektmål i Vårt Gotland 2040 – regional utvecklingsstrategi för Gotland samt uppfylla minst ett mål i något av genomförandeprogrammen.
- Projektet ska beskriva hur resultaten tas vidare efter projektets avslut, genom exempelvis tillvaratagande av resultat i ordinarie verksamhet eller spridning av resultat.
- Den sökande ska ha ekonomisk och organisatorisk kapacitet att planera, genomföra och redovisa projektverksamheten.
- Sökande ska presentera en förändringslogik. Förändringslogiken ska beskriva vilken utmaning projektet ska arbeta med, vilken målgrupp det har, vilka aktiviteter som ska genomföras, och vilken effekt som förväntas på kort, medellång och lång sikt.
- Sökande ska presentera en riskbedömning som innehåller en tydlig analys med risker och möjliga lösningar.

Meriterande urvalskriterier

- Sökande och andra parter i projektet går in med finansiering och/eller erhåller finansiering från andra offentliga/privata aktörer.
- Samverkansprojekt som är läns- och gränsöverskridande.
- Projektets utförande sker i samarbete med näringslivet, akademien, civilsamhälle och andra offentliga aktörer.
- Projektet som söker medfinansiering inom europeiska regionalfonden, socialfonden plus eller Interreg Central Baltic.
- Projektet knyter an till EU:s strategi för Östersjöregionens huvudsakliga mål: Rädda havsmiljön, länka samman Östersjöregionen och öka välbefindandet.

5. Fördelning av anslag 1:1

Anslaget ska satsas där det gör mest nytta och ger störst effekt. Ett sätt att göra detta är att växla upp regionala utvecklingsåtgärder mot andra lokala, regionala, nationella eller europeiska medel. En målsättning är att Region Gotlands finansiering med regionala utvecklingsmedel bör uppgå till högst 50 % av den totala budgeten av alla projekt som erhållit medel från anslag 1:1. Det är som tidigare beskrivet meriterande om projekt har erhållit finansiering från EU-program, särskilt europeiska regionalfonden, socialfonden plus och Interreg Central Baltic.

Ett annat sätt är att ha en långsiktig strategisk inriktning av hur anslaget ska fördelas. Regionstyrelsen kommer under perioden 2021 – 2027 särskilt prioritera finansiering av insatser som bidrar till att uppnå målen i något av genomförandeprogrammen för den regionala utvecklingsstrategin. Målen tar utgångspunkt i något av effektmålen i Vårt Gotland 2040. På lång sikt ska genomförandet av projekten leda till en hållbar strukturförändring för att uppnå effektmålen, de övergripande målen och visionen i Vårt Gotland 2040.

Ett särskilt viktigt insatsområde i Vårt Gotland 2040 är prioriteringen ”Stimulera innovation och förnyelse”. Prioriteringen handlar om att utveckla arbetet med forskning, innovation och accelerera konkurrenskraften genom smart specialisering i de gotländska styrkeområdena; Besöksnäring, Mat & livsmedel och Näringslivets energiomställning.

För att lyckas förflytta Gotland och våra styrkeområden i riktning mot de långsiktiga målen i RUS och genomförandeprogram behövs det riktade insatser och finansiering. Regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) ska prioriteras till insatser som driver på forskning och utveckling kopplat regionala utvecklingsutmaningar, samt fortsatt utvecklar och accelererar innovation inom styrkeområdena. Anslaget ska fördelas indikativt enligt nedan.

Prioriterat område	Andel procent
Forskning och utveckling (FoU) ¹³	5%
Regionalt utvecklingsansvar ¹⁴	10%
Besöksnäring	15%
Mat- och livsmedel	15%
Näringslivets energiomställning	20%

Resterande 35 % av medlen fördelas mellan projektmedel och företagsstöd som går till insatser utanför styrkeområdena. Av anslaget finns 900 000 kronor (0,3 %) avsatt för uppföljning och utvärdering per år där ingen medfinansiering krävs.

6. Ansvarig för dokumentet

Regional utvecklingsdirektör.

7. Revidering och uppföljning av finansieringsplanen

Finansieringsplanen följs upp årligen, i januari för föregående år. Vid behov kan revidering genomföras efter samråd med det regionala utvecklingsutskottet. Revidering ska framförallt ske inom ramen för revidering av genomförandeprogrammen för den regionala utvecklingsstrategin eller den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2024.

---

¹³ Region Gotland har ett partnerskapsavtal med Uppsala Universitet. Inom ramen för partnerskapsavtalet ska aktörerna satsa på att gemensamt stärka förutsättningarna för forskning och utveckling kopplat till regionala utvecklingsutmaningar. Ett viktigt steg i detta är att säkerställa finansiering för FoU-insatser. Av denna anledning är 5 procent av anslaget avsatt till finansiering för forskning och utveckling (FOU).

¹⁴ Region Gotland är regionalt utvecklingsansvarig (RUA) i länet. Detta är förenligt med vissa kostnader och det är viktigt att Region Gotland har kapacitet att utföra detta arbete. Av denna anledning är 10 procent av anslaget avsatt till att finansiera insatser som stärker Region Gotlands förmåga i rollen som RUA.